

Museum W in Weert bezit een grote collectie cultureel erfgoed uit de regio en religieuze voorwerpen. Maar in wisselentoonstellingen staan hedendaagse thema's in de schijnwerpers. Een rondgang langs goudkleurige keramische sekspeeltjes en schilderijen over armoede en onrecht.

MUSEUM W REPORTAGE

Keramische dildo's tussen religieuze beelden en een schilderij over vrouwenbesnijdenis

WEERT
ROB COBBEN

Heftige reacties? Je zou die misschien verwachten als je tussen de collectie religieuze kunst ook goudkleurige dildo's en buttplugs van keramiek aantreft; of een schilderij waarop een Afrikaanse vrouw besneden wordt. Maar ze zijn er niet. De gidsen van het museum hebben ze althans nog niet gehoord. En ook in het gastenboek van Museum W zul je er tevergeefs naar zoeken. Dat bevat louter enthousiaste reacties van de - veelal oudere - bezoekers. 'Het museum heeft mijn verwachtingen ruimschoots overtroffen', schrijft de een. 'Ik heb ook genoten van de stoute twist!', meldt iemand anders. Het is feedback die curator Haiko Sleumer sterk in zijn overtuiging dat je het publiek best kunt uitdagen. 'Kunst mag schuren', zegt hij, 'en hoeft niet alleen maar mooi te zijn'. Kunstobjecten mogen je aanzetten tot nadenken over actuele thema's - 'graag zelfs' - ook als die controversieel zijn of je een ongemakkelijk gevoel geven,

vindt Sleumer, die sinds drie jaar verantwoordelijk is voor moderne en hedendaagse kunst in het Weertse museum. 'We vertellen hier een heel mooi verhaal, maar het is ook wel soms een beetje eenzijdig, nauw en heel religieus. In de katholieke kerk is weinig ruimte voor vrouwen, feministen, queers en homo's. Door ook die onderwerpen te belichten ontstaat er een scherp contrast. En kunnen de verschillende thema's elkaar zelfs versterken.' De zalen op de benedenverdieping van Museum W zijn sinds een paar weken volledig ingericht met werk van Charlotte Schleifert. De 68-jarige Brabantse kunstenaar, die in 1999 de Prix de Rome won en in 2017 de Jeanne Oosting Prijs in ontvangst mocht nemen, heeft een omvangrijk oeuvre van tekeningen en schilderijen van soms enorme omvang.

Felle kleuren

Wat meteen opvalt bij binnenkomst is een schilderij met negen vrouwen; eentje liggend op de voorgrond, de rest erachter. De felle kleuren spatten van het doek af, het lijkt een vrolijk tafereel. Maar bij nadere bestudering

blijft er van dat feestelijke karakter weinig meer over. We zijn getuige van de besnijdenis van een vrouw. Aanleiding voor dit schilderij was een reportage die Schleifert las in National Geographic, legt ze uit. 'Mijn aandacht werd meteen getrokken door een groepsfoto van meisjes. Ze waren uitgedost alsof ze naar een feest gingen.' Maar het bleek dus te gaan om iets verschrikkelijks: een ritueel waarbij de genitaliën van jonge vrouwen verninkt worden. Jaarlijks zijn daar volgens Unicef zo'n vier miljoen meisjes in Afrika, het Midden-Oosten, Azië en zelfs Europa slachtoffer van. Schleifert is een geëngageerd kunstenaar. Ze spreekt zich uit over genderkwesties, seksuele vrijheid, armoede, oorlog, onrecht en onderdrukking. Ook het klimaat gaat haar aan het hart. Zo maakt ze op een van de schilderijen de dumping van Westers afval in ontwikkelingslanden aan. Haar atelier is gevestigd aan de Keileweg in Rotterdam, waar vroeger een beruchte tippelzone lag. Maar Schleifert heeft ook langere tijd in het buitenland gewoond en gewerkt, onder meer in Barcelona, Berlijn, Parijs, Xia-

“Kunst mag schuren en hoeft niet alleen maar mooi te zijn.”

Haiko Sleumer
Curator

men en Yogyakarta. Uit die periodes is niet veel terug te vinden op de tentoonstelling in Weert. Het getoonde werk is voornamelijk van recente datum. Metershoog zijn de op papier geschilde afbeeldingen van hybride figuren. Menselijke lijven, waarvan de hoofden zijn vervangen door maskers of dierenkoppen. 'Ik vind die veel expressiever dan een gewoon hoofd: ze stralen kracht en wijsheid uit', zegt Schleifert.

Zootje

Mannen zijn er niet te zien, ze beeldt alleen maar vrouwen af. De onderliggende boodschap is duidelijk: de wereld heeft meer vrouwen nodig op belangrijke posities, want mannen zijn altijd aan het ruziën en maken er een zootje van. De kleine tekeningen die op de expositie hangen, hebben een ander karakter. Daarop creëert ze voornamelijk droomwerelden

Diplo Ceremonie, schilderij van Charlotte Schleifert over vrouwenbesnijdenis. PETER COX

waarin de natuur centraal staat en de mens in vergelijking met bomen, planten en dieren slechts een minuscule figuur is. Ondanks de soms moeilijke thema's ligt de tentoonstelling *Als de vrijheid mislukt* van Schleifert allermeeleer op de maag. Dat komt omdat ze haar boodschap verpakt met humor en in lichtvoetige, uitbundige en fleurige taferelen. Ze is nergens expliciet, want dat zou mensen kunnen afschrikken, vertelt ze. Aan inspiratie geen gebrek: 'Ik schilder en teken wat me bezighoudt. Dat kunnen mondiale ontwikkelingen zijn die me zorgen baren, zoals oorlogen en onrecht of de opwarming van de aarde. Maar ook dingen die me vreugde schenken, zoals mijn eigen tuin. Op papier probeer ik mijn eigen, ideale wereld te scheppen.' Kunst met een boodschap dus. Of de bezoekers van de tentoonstelling die ook begrijpen, vindt ze

minder van belang. 'Ik vind het mijn plicht om bepaalde onderwerpen aan te snijden. Ik verbeeld een mix van mijn emoties en hoop dat kijker daar iets van oppikt en erover gaat nadenken. Maar als dat niet zo is, is het ook goed. Iedereen mag erin zien wat hij of zij wil; en er een eigen verhaal bij bedenken.'

Queer

Heel anders is de keramische kunst van Chris Rijk (80), van wie zo'n veertig objecten te zien zijn in Museum W. De Amsterdamse queer-kunstenaar mag graag provoceren en is heel expliciet. Hij combineert de klassieke beeldtaal van Delfts Blauw en vormen als borden, vazen en tulpenpijampies met onconventionele en verrassende elementen, zoals buttplugs, dildo's en Crocs schoenen. 'Hij schuurt bewust tegen sociale normen en verwachtingen aan', zegt Sleumer. 'Hij is compromissloos en

heel uitgesproken. Hij speelt met mannelijke clichés en queerverlangens.' Rijk onderzoekt wie hij is - naar eigen zeggen: 'een potterbakster' - en wie hij zou willen zijn: een grote, gespierde, behaarde, getatoeëerde man met een lage stem. Sleumer: 'Die spanning tussen droom en realiteit zie je terug in de motieven die hij schildert op zijn keramische objecten: gespierde mannenlichamen, fal-lussen en seksuele fetisjes.' Rijk's uitbundige beschilderde vazen, borden en andere objecten van keramiek worden gepresenteerd binnen de vaste collectie-opstelling van Museum W, die is opgebouwd rond universele thema's en elk belangrijke aspecten van het menselijk bestaan belichten. 'Rijk verdiept en versterkt de bestaande verhalen', vindt de curator, 'en opent ook een nieuw perspectief: dat van iemand die buiten de normale - heteroseksuele - kaders valt.'

Hopelijk ontstaat daardoor meer begrip voor de queer-gemeenschap'. Tijdens een rondgang door die vaste collectie van Museum W met veel attributen uit het vroegere *Rijks Roomsche Leven* stuiten we op twee borden met daarop de gezichten van Gerard Reve en Mary Servaes. Ze zijn ook van de hand van de Amsterdamse kunstenaar. Sleumer: 'We wisten vooraf niet dat hij fan was van het werk van Reve, die vijf jaar in Weert heeft gewoond, en van de Zangeres Zonder Naam, die begraven ligt in Stramproy. Dit geeft niet alleen een extra dimensie aan deze expositie, het zorgt ook voor de connectie met deze stad.'

Als de vrijheid mislukt van Charlotte Schleifert is te zien tot en met 15 maart 2026. Chris Rijk's museum van Chris Rijk tot en met 20 september 2026. Meer info: www.museumw.nl